



Researcher: Social Science Studies

(2018) Cilt 6, Sayı 1, s. 315-335

RSSS
ISSN:2148-2691

Çanakkale Muharebelerinde Şehit Olan Dinarlılar*

Mehmet GÜNEŞ¹

Özet

Çanakkale Muharebeleri, malum olduğu üzere Türk ve Dünya tarihi açısından son derece büyük bir önemi haizdir. Bu muharebelerin en önemli özelliklerinden birisi hiç şüphesiz her iki taraftan da çok sayıda insanın hayatını kaybetmiş olmasıdır. Bu bağlamda Osmanlı Devleti'nin diğer pek çok yerinden olduğu gibi Dinar'dan da bu muharebelere çok sayıda genç iştirak etmiş ve bunların çoğu şehit olmuştur. Bu çalışmanın konusu, Çanakkale Muharebelerinde şehit olan Dinarlılar hakkında daha önceden tespit edilmiş bazı nicel ve nitel verilerden hareketle bir değerlendirme yapmaktır. Çalışmada ana kaynak olarak Milli Savunma Bakanlığı tarafından Askerlik Şubesi kayıtları esas alınarak 1998'de 5 cilt halinde yayımlanan Şehitlerimiz adlı eser kullanılmış olup, mezkur eserin 1. cildinde Afyonkarahisar vilayeti Dinar ilçesine ait şehit listeleri dikkate alınarak bunlarla ilgili bilgiler, tablo ve grafikler eşliğinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu vesile ile Çanakkale'yi geçilmez kılan Dinarlı kahraman şehitlerin nicel ve nitel hususiyetleri hakkında bilgiler verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çanakkale Muharebeleri
Çanakkale
Dinarlı şehitler

Martyred People From Dinar During The Çanakkale Wars

Abstract

As it is known, The Çanakkale Wars have an extremely important place in the history of both Turkey and the World. Beyond any doubt, one of the most crucial characteristics of these wars is the large number of casualties both sides incurred. Particularly, many young people from Dinar fought in these wars, as in most parts of the Ottoman Empire, and most of these young people were martyred in the process. This report aims to evaluate and investigate the martyred people of Dinar who fought in Çanakkale Wars using predetermined quantitative and qualitative data. Published by the Ministry of Defence on the records of military entrance processing station in 1998 as 5 volumes, "Şehitlerimiz" was the main source for the report. In the 1st volume of the work, information related to Dinar martyrs in Afyonkarahisar was evaluated through tables and graphs considering the martyrs' list. This work attempted to summarize the qualitative and quantitative properties of brave Dinar martyrs who defended Çanakkale with their life.

Keywords

Çanakkale Wars
Çanakkale
Dinar martyrs

* Bu çalışma 14-18 Mayıs 2014 tarihleri arasında Dinar'da V. Uluslararası Marsyas Kültür, Sanat ve Müzik Festivali kapsamında düzenlenen Dinar ve Çevresi Tarih Araştırmaları Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, mgunes@aku.edu.tr

GİRİŞ

Trablusgarb ve Balkan Savaşlarından mağlup olarak çıkmış olan Osmanlı Devleti, bir yandan yaralarını sarmaya çalışırken diğer yandan da Avrupa'da oluşan bloklaşmanın dışında kalmamaya gayret göstermiştir. Öncelikle İngiltere, Bulgaristan ve Fransa nezdinde teşebbüslerde bulunmuş ise de neticede hepsi de sonuçsuz kalmıştır. Bu durum Osmanlı Devleti'ni ister istemez Almanya'nın kucağına atmıştır. Kabinede bulunan Alman taraftarı devlet ricalinin de tavassutuyla ittifak gerçekleşmiştir (Armaoğlu, 1992: 107-108).

19. yüzyılın son çeyreğinde milli birliğini henüz tamamlayan Almanya, sanayileşmesini tamamlamış, disiplinli ve muntazam bir kara ordusuna sahip olmasına rağmen 20. yüzyılın sömürgecilik yarışında geri kalmışlığını telafi etme yönünde gayret sarf ediyordu. Dolayısı ile Osmanlı Devleti'nin, İngiltere'ye mukabil kendisine teveccüh göstermesi Almanya'ya bu emellerini gerçekleştirme yolunda tarihi bir fırsat yaratmıştır. Sonuçta, Enver ve Talat Paşaların başını çektiği bazı devlet adamlarının bir an önce harbe girilmesi düşüncesi ve Almanların da bu husustaki propagandaları ile meseleyi oldu bitti haline getirme gayretleri Osmanlı Devleti'ni savaşın eşiğine getirdi (Belen, 1964: 65-67). 27 Temmuz 1914'te İstanbul'da başlayan görüşmeler neticesinde 2 Ağustos 1914'te Türk-Alman ittifakı gerçekleşti (Armaoğlu, 1992: 108).

Nihayet Akdeniz'de bulunan Goeben ve Breslau isimli Alman harp gemileri 10 Ağustos 1914'te Boğazdan içeri girdiler. Osmanlı Devleti'nin tarafsız bir devlet olarak bu gemileri silahlarından arındırması ve personelini tevkif etmesi gerekirken Almanya'nın itirazı üzerine bunlar, daha önceden Almanya'dan satın alınmış gemiler gibi gösterilerek isimleri Yavuz ve Midilli olarak değiştirilerek Osmanlı donanmasına dahil edildiler. Daha sonra Enver Paşa'nın emriyle Amiral Souchon komutasındaki bu gemiler 29-30 Ekim 1914'te Karadeniz'e açılarak Odesa ve Sivastopol limanlarını topa tuttular (Armaoğlu, 1992: 109-110). Bunun üzerine 2 Kasım'da Rusya, birkaç gün sonra da İngiltere ve Fransa Osmanlı Devleti'ne savaş ilan ettiler (Altıntaş, 1997: 14). Böylece Osmanlı Devleti savaşa dahil olmuş oldu.

Osmanlı Devleti'nin 1. Dünya Savaşı'na iştiraki Almanya ve müttefikleri için siyasi ve askeri açıdan büyük önem arz etmekteydi. Böylece Almanya hem Osmanlı Sultanının halifelik sıfatından yararlanacak hem de Doğu'daki cepheleri rahatlamış olacaktı (Eroğlu, 1982: 80).

Osmanlı Devleti'nin savaşa dahil olmasıyla birlikte, Osmanlı orduları Kafkas, Süveyş, Çanakkale, Irak ve Filistin cephelerinde savaşa girişmiştir. Bu cepheler içerisinde Çanakkale cephesinde cereyan eden muharebeler, Türk ve Dünya Tarihi açısından ayrı bir ehemmiyeti haizdir. Çanakkale Muharebeleri, büyük bir dünya savaşının sonucu üzerinde etkili olmuş ve bir milletin kaderini belirlemiş olması hasebiyle tarihte ender rastlanan muharebelere dendir. Birinci Dünya Savaşı'nda büyük ölçüde bir kara-deniz işbirliğini ve buna mukabil, karşısındaki üstün güçlere karşı ilkel bir şekilde tahkim edilmiş hatlara dayanılarak yapılmış inatçı bir mücadelenin ve Türk askerinin bu olumsuzluklara rağmen sahip olduğu moral gücün göstergesidir (Genelkurmay Basımevi [GB], 1976: 88).

Çanakkale cephesinin açılmasıyla Boğazlar ve İstanbul ele geçirilecek böylece Osmanlı Devleti barışa zorlanarak savaş dışı bırakılacaktı. Boğazlardan geçilerek sosyal karışıklıklar içerisindeki Rusya'ya askeri yardım ve malzeme desteği sağlanacaktı. Ayrıca bu cephede

kazanılacak başarılar, halen tarafsızlıklarını korumakta olan Balkan devletlerini İtilaf devletleri safına çekebilecekti (Armaoğlu, 1992: 113)².

İtilaf devletleri, henüz Balkan savaşlarından mağlup ve perişan bir vaziyette çıkan Türklerin, kendilerine mukavemet gösteremeyeceğini ve böylece Boğazlardan kolayca geçebileceklerini zannediyorlardı. İstanbul'un alınmasıyla Almanya iki ateş arasında bırakılarak kolayca pes edecek ve böylece savaş İtilaf devletleri lehine sonuçlanacaktı.

3 Kasım 1914 sabahı İngiliz ve Fransız filolarının Boğazın ağzındaki Ertuğrul, Seddülbahir, Kumkale ve Orhaniye Tabyalarını bombardımanı ile ilk müdahale başladı (GB, 1976: 107). Ancak savaşın asıl hararetli bir şekilde cereyan etmesi süreci 19 Şubat 1915'te İtilaf donanmalarının Kumkale ve Seddülbahir Tabyalarını dövmesiyle başladı. Bombardıman aralıklarla 17 Mart'a kadar devam etti. 18 Mart sabahı Fransızlar, Anadolu yakasını İngilizler, Rumeli yakasını döverek Boğazdan geçmeye çalıştılar. Bir gece öncesinde Nusret mayın gemisiyle Boğaza mayın döşeyen Türkler, bu bombardımana metanetle karşı koydular.

18 Mart akşamına kadar devam eden çarpışmalar neticesinde İngiliz-Fransız ortak donanmalarının 18 gemisinden 7 tanesi Boğazın derin sularına gömülmüş, diğerleri de ağır hasarlar almıştı. İtilaf devletleri geri çekildiler, ancak bu defa karadan hareketle Gelibolu'yu ele geçirmeye karar verdiler.

25 Nisan 1915'te gerçekleşen çıkarma ile kara savaşları başlamış oldu. Bu çarpışmalar genellikle Gelibolu yarımadası üzerinde gerçekleşmişti. Yarımadaya yapılan çıkarma püskürtüldü. Bunun üzerine düşman kuvvetleri daha güçlü bir şekilde Seddülbahir kıyılarına çıkarma yaptılar. 28 Nisan'da I. Kirte harbinde İngilizler'e ağır kayıplar verilerek Alçıtepe ve Kilitbahir'i ele geçirmelerine müsaade edilmemiştir (Bayur, 1991: 294). 6 Mayıs'taki II. Kirte harbinde 50000 kişilik İngiliz-Fransız ordusuyla amansız bir çarpışmaya giren Türk askerleri büyük gayretlerle kahramanlık yaratarak muzaffer oldular. Böylece Çanakkale kara muharebelerinin ilk aşaması sona ermiş ve düşman Boğaz'a inme umudunu kaybetmiştir (GB, 1976: 272).

Bu hezimet üzerine Gelibolu'ya asker sevk eden İtilaf güçleri bu süreçte, Türk askerinin cesur, akıllı ve ileri görüşlü bir komutanın önderliğinde imkansız nasıl başarabildiğine şahit olmuşlardır. Bilhassa Anafartalar muharebesinde Yarbay Mustafa Kemal Paşa, askere "taarruzu değil ölmeyi emrederek" savaşın mukadderatını değiştirmiştir. 19. Tümen ve 57. Alayı merkezden emir beklemeden kendi inisiyatifi ile cepheye süren Mustafa Kemal Paşa, Anzaklar'a Marmara kıyılarında Maydos³ yolunun açılmasını engelleyerek, Çanakkale'nin karadan da geçilemeyeceğini ispatlayarak Boğazları kurtarmıştır (Bayur, 1991: 294-295).

Çanakkale Muharebeleri, İngilizlerin 19-20 Aralık 1915'te Arıburnu ve Anafartalar'ı, 8-9 Ocak 1916 gecesi de Seddülbahir'i boşaltmasıyla sona ermiştir (Bayur, 1991: 386)⁴.

² Çanakkale cephesinin açılmasının siyasi, ekonomik ve askeri amaçları ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz., *Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi*. (1993). V. Cilt, I. Kitap. Ankara: Genelkurmay Basımevi, s. 74-78.

³ Bugünkü Eceabat.

⁴ Yarımadanın boşaltılması ve savaşın sona ermesiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz., *Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi*. (1976). VIII. Cilt. Ankara: Genelkurmay Basımevi., s. 246-259.

Çanakkale’de kazanılan zafer, Osmanlı Devleti’nin Balkan Savaşları ile içte ve dışta sarsıntıya uğramış olan prestijini yeniden kazandırmıştır.

Türk Milleti’nin eski güç ve dinamizmini koruduğunu, onun bütün olumsuzluklara rağmen tarihten silinmeden yaşayacağını ortaya koymuştur.

İtilaf devletlerinin Rusya’ya ulaşması engellenmiş, bunun neticesinde Çarlık Rusyası içerden çökerek Bolşevik İhtilali’ne maruz kalmıştır.

Henüz savaşa iştirak etmemiş Balkan devletlerinin tutumlarını farklı yönlerde etkilemiştir.

İngiltere’nin Japonya’dan almakta olduğu yardımın artırılması yönündeki talepleri, Japonya tarafından reddedilmiştir.

Birleşik Filo’nun Boğaz’daki hezimetini, İngiltere ve Fransa’nın dünyadaki tartışılmaz imajını sarsmış, bu durum bu ülkelerin sömürgelerinde bağımsızlık akımlarının ortaya çıkmasına ve bilvesile dünya siyasi haritasını değiştirecek mahiyette gelişmelere sebep olmuştur.

Mustafa Kemal gibi bir dahiyi ortaya çıkararak, Milli Mücadele’nin lideri olarak Türk Milleti’ne kazandırmıştır.

Birinci Dünya Savaşı’nın en az iki yıl uzamasına sebep olmuştur.

Kaybedilen insan sayısı dikkate alındığında diğer cephelerden kıyaslanamayacak kadar bir fazlalık görülmektedir. Konuya Türk Milleti tarafından baktığımızda, bu durumun insan gücü açısından yarattığı boşluk, yalnız Birinci Dünya Savaşı sırasında değil, onu müteakip Türk İstiklal Harbi süresince de hissedilmiştir. Üstelik bu rakamın 100.000’e yakınının tahsilli ve münevverlerden oluştuğu yönündeki tahminler dikkate alındığında savaşın açtığı yara daha da bariz bir şekilde ortaya çıkmaktadır (GB, 1993: 283-289).

A- Şehitlerin sayısal dağılımı

Bilindiği üzere Birinci Dünya Savaşı’nda en amansız çarpışmaların yaşandığı ve her iki taraftan da en çok insanın hayatını kaybettiği cephe Çanakkale cephesi idi. Bu cephede hayatını kaybeden insan sayısı hakkında muhtelif rakamlar telaffuz edilmekle beraber, 155.000 İngiliz ve 25.000 Fransız olmak üzere İtilaf Devletleri’nden 180.000, Türkler’den ise 211.000 kişinin hayatını kaybettiği belirtilmektedir. Bu 211.000 kişiden 57.263 tanesinin şehit, geri kalanlarının yaralı, esir ve kayıp oldukları belirtilmektedir (Milli Savunma Bakanlığı [MSB], 1988: 40). Ancak burada belirtilen rakam, sadece resmi kayıtlardaki rakamı ifade etmekte olup, gönüllü olarak savaşa iştirak edip de şehit olanların bu rakama dahil edilmediği de dikkate alınmalıdır. Dolayısıyla bu şehit sayıları da dikkate alınacak olursa bu rakamın daha da fazla olacağı muhakkaktır⁵.

Bu cümleden olarak Afyonkarahisar’ın bir kazası olan Dinar’dan Çanakkale cephesinde resmi verilere göre 111 asker şehit olmuştur (MSB, 1988: 140-145) ⁶. Bu rakam

⁵ Nitekim bazı mahalli kayıtlarla, MSB’nin yukarıda bahsi geçen yayınındaki rakamlar mukayese edildiğinde şehit sayısının daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Mesela, Nuri Köstüklü tarafından yapılan “Çanakkale’de Şehit Olan Yalvaçlılar” isimli çalışmada Vefâyata Mahsus Vukuât Defterleri’ndeki şehit sayılarının daha fazla olduğu belirtilmektedir. Bkz., (Köstüklü, 2004: 299).

⁶ Mezkur eserden tespit edebildiğimiz kadarıyla Çanakkale’de şehit olan Afyonkarahisarlıların toplam sayısı 1630 olup, bunun 388’inin kazası ve mahallesi / köyü belirtilmemiştir. Dolayısıyla kaza mahalle

askerlik şubelerinden alınan resmi rakamlar olup, yukarıda da ifade edildiği üzere gönüllü olarak cepheye koşarak şehit olanlar buna dahil edilmemiştir. Bu rakamın Dinar köylerine dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir⁷.

Tablo 1. Çanakkale’de Şehit Olan Dinarlıların Köylere Göre Dağılımı

Bucak	Köy	Şehit sayısı	Bucak	Köy	Şehit sayısı
Merkez	Avdan	2	Dombayova	Afşar	1
	Bademli	1		Akça	2
	Çapalı	2		Dombay	1
	Çobansaray	1		Çayüstü	1
	Dikici	1		Karabedir	1
	Dumanköy	2		Kazanpınar	1
	Gençali	1		Muratlı	3
	İncesu	1		Akpınarlı	1
	Karakuyu	3		Alparslan	2
	Kızıllı	1		Bağcılar	1
	Sütlaç	3		Kadılar	1
	Yüksel	2		Haydarlı	Kınık
Toplam: 43			Ocaklı		1
			Tatarlı		4
			Yıprak		2
			Köyü/mahallesi belirtilmeyen şehit sayısı: 68		
GENEL TOPLAM: 111					

Yukarıdaki tabloya göre Dinar’ın köyleri içerisinde 4 şehitle en fazla şehit sayısına sahip olan köy Haydarlı bucağına bağlı Tatarlı köyüdür. Daha sonra sırayı 3 şehit sayısı ile Merkez bucağına bağlı Karakuyu ve Sütlaç, Dombayova bucağına bağlı Muratlı köyleri almaktadır.

Bucağı, köyü ve mahallesi belirtilmeyen şehit sayısı 68 olup, bu rakam şehitlerin köylere göre dağılımında dikkate alınmamıştır. Bu 68 şehidin, mahallelerde ikamet üzere iken şehit olan kişiler olduklarını tahmin ediyoruz. Eğer böyle ise, Çanakkale’de şehit düşen Dinarlıların % 61,3’ü mahallelerde, % 38,7’si de köylerde ikamet eden kişilerden

ve köyü belirtilmeyenleri toplam rakamdan çıkararak ortaya çıkan 1242 sayısı baz alınarak bir mukayese yapıldığında 111 şehit sayısı ile Dinar kazası Afyonkarahisar genelinde yaklaşık % 9’luk bir dilime girmektedir.

⁷ MSB’nın mezkur eserinde mahalleler belirtilmemiştir. Bununla beraber köyü belirtilmeyen pek çok sayıda şehit de mevcuttur. Kuvvetle muhtemeldir ki bu şehitlerin pek çoğu kaza merkezlerindeki mahallelerde ikamet etmekteydiler.

oluşmaktaydı. Ancak hem mahalle hem de köy bazında bu dağılımı değerlendirirken o zamanki nüfus yoğunluğunun dikkate alınması gerekmektedir. Yani nüfusu fazla olan mahalle ya da köyden daha fazla şehit çıkması gayet tabiidir. Bununla beraber aynı mahalle ya da köyden aynı cepheye sevk edilme ihtimalini de dikkate almak gerekmektedir.

B-Şehitlerin lâkap ve sülale isimleri

Ahmetoğulları	Emiroğlu	Karaahmetoğulları
Alioğulları	Gedikoğlu	Karavelioğulları
Alivelioglu	Gökhaliloğlu	Kocaoğlu
Arabacıoğulları	Gölcüoğulları	Köryusufoğulları
Bağçevanoğlu	Göleoğulları	Kösebekiroğulları
Batoğulları	Haciahmetoğlu	Mucanoğlu
Bozhaliloğlu	Haciazizoğulları	Nebioğulları
Ceritoğulları	Haciefendioğlu	Odabaşoğlu
Çakaloğulları	Hacıbrahimoğulları	Salihoğlu ammizadesi
Çil	Hancıoğulları	Sığırgörenoğlu
Çomezogulları	İbiloğlu	Tarişoğlu
Danacıoğlu	İrioğulları	Taşvelioğulları
Dervişoğlu	İsaoğulları	Türkoğlu
Ekberalioğulları	İsmailoğlu	Velioğlu
Emirdağlıoğlu	Kalaycıoğlu	Zivandaroğlu

Dinar kazasında, sülale ismi ya da lakapları belirtilenler içerisinde Çanakkale’de birden fazla şehit veren toplam 3 sülale bulunmaktadır. Bunlar içerisinde aynı lakabı taşıyan fakat farklı yerleşim yerlerinde ikamet eden aileler de mevcuttur. Bunların akraba olmaları muhtemel olmakla birlikte sadece lakap benzerliği de söz konusu olabilir. Bahis konusu üç sülalenin adları ve bunlara mensup şehitlerin kimlik ve ikamet bilgileri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Aynı Sülaleden Ya da Aileden Şehit Olanlar

	Sülale ismi / lâkabi	Adı	Baba adı	İlçesi	Bucağı	Köyü	Yaşı	Alayı
1	Gedikoğlu	İbrahim	Ömer	Dinar	Merkez	Sütlaç	29	-
		Mustafa	Himmet	Dinar	Merkez	Sütlaç	29	17
2	Nebioğulları	Mustafa	Mustafa	Dinar	Merkez	Avdan	28	59
		Yakup	Mehmet	Dinar	-	-	35	-
3	Zivandaroğlu	Mustafa	Halil	Dinar	-	-	29	-
		Yahya	Davut	Dinar	Dombayova	Çayüstü	28	-

Birden fazla şehit veren sülaleler içerisindeki şehitlerden bir tanesi babasıyla aynı ismi paylaşmaktadır. Merkez bucağa bağlı Avdan köyünden Nebioğulları'ndan Mustafa'ya, babası kendisi henüz doğmadan öldüğü için, muhtemelen şehit olduğu için, babasının adı verilmiş olmalı.

C-Şehit isimleri

İsim	Adet	%	İsim	Adet	%
Abdi	1	0,9	İzzet	1	0,9
Abdullah	2	1,8	Kamil	1	0,9
Ahmet	7	6,3	Mahmut	2	1,8
Ali	5	4,5	Mehmet	15	13,5
Ali Osman	1	0,9	Mevlüt	1	0,9
Arif	1	0,9	Musa	1	0,9
Bayram	1	0,9	Mustafa	10	9
Bekir	2	1,8	Nazif	1	0,9
Feyzullah	1	0,9	Osman	6	5,4
Halil	3	2,7	Ömer	4	3,6
Hasan	8	7,2	Sadık	1	0,9
Hasan Ali	1	0,9	Salih	1	0,9
Hüsam	1	0,9	Satılmış	1	0,9
Hüseyin	7	6,3	Süleyman	2	1,8
İbrahim	8	7,2	Veli	1	0,9
İsa	1	0,9	Yahya	3	2,7
İsmail	4	3,6	Yakup	1	0,9
İsmail Hakkı	1	0,9	Yusuf	4	3,6

Yukarıdaki tabloya bakıldığında Dinarlı şehitler içerisinde % 13,5'lik bir oranla Mehmet ismi ilk sırayı almaktadır. Bu ismi, % 9 ile Mustafa, % 7,2 ile Hasan ve İbrahim, % 6,3 ile Ahmet ve Hüseyin, ve % 5,4 ile Osman takip etmektedir. Sonra da sırası üzere Ali, Ömer, İsmail, Yusuf vd. yer almaktadır. Bu isimlerden en çok kullanılan ilk iki tanesinin Hz. Peygamber'e, diğerlerinin Hz. Peygamberin torunlarına, dört halifeye ve diğer peygamberlere matuf isimler olduğu görülmektedir. Bu durum, İslamiyet sonrasında Türkler'de isim verme geleneğinin tipik bir tezahürü olan dini nitelikli isimlerin tercih edilmesi mantığı ile örtüşmektedir. Bunun bir neticesi olarak da Arapça isimler, daha büyük bir oran teşkil etmektedir. Buna mukabil, Türkçe isimler hem çeşitlilik hem de kullanım yaygınlığı bakımından çok az bir oranı teşkil etmektedir. Bayram ve Satılmış haricinde Türkçe isim mevcut değildir. Bunların bütün isimlere oranı ise ancak % 1,8'dir.

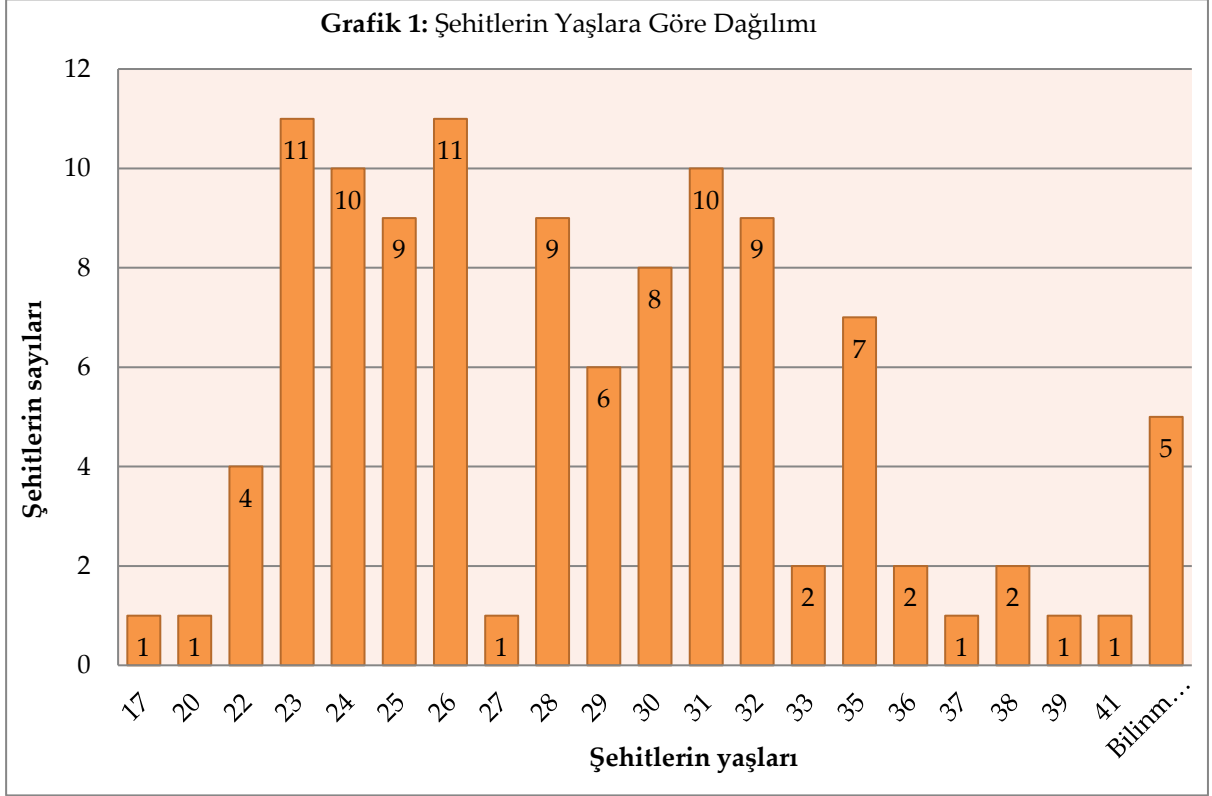
Şehitler içerisinde nadiren çift isimli olanlar da mevcuttur. Bunlar: Ali Osman, Hasan Ali ve İsmail Hakkı'dır.

İsimler hususundaki tercihler, aynı zamanda toplumun değer yargılarını ve hayat felsefesini yansıttığından, Dinarlı şehitlerin isimleri, Dinar'da geleneksel Türk aile yapısının hakim olduğunu ve Türk-İslam kültürünün izlerinin devam ettiğini net bir şekilde yansıtmaktadır. Bu durum ise, Tanzimatla birlikte başlayan batılılaşma sürecinde Türk aile yapısındaki dönüşüm sürecinin sınırlı bir etkiye sahip olduğunun bir göstergesidir (Köstüklü, 2003: 208-209).

Şehitler içerisinde babasıyla aynı ismi taşıyanlar da mevcuttur. Türk isim verme geleneğinde baba hayatta iken çocuğa aynı ismi koyma adeti pek yaygın olmadığı dikkate alınacak olursa, çocuk henüz doğmadan babasının vefatı dolayısıyla, çocuğa babasının isminin verildiği ifade edilebilir. Çocuğuna ismi verilen babanın da yine savaşta şehit olmuş olması kuvvetle muhtemeldir. Zira, Çanakkale Muharebeleri arifesinde de pek çok erkek silah altına alındığından ve arka arkaya devam eden savaşlar sebebiyle terhis edilemediğinden, bunların bazıları doğan çocuklarını görme fırsatını bulamamış, bu nedenle de çocuklara cephede iken vefat etmiş olan baba isimleri verilmiştir (Köstüklü, 2003: 209-210; Köstüklü, 2001: 289). Bu durumda olan 3 şehit mevcuttur. Bunlar, Merkez bucağı Karakuyu köyünden İbrahim oğlu İbrahim, yine Merkez bucağı Avdan köyünden Nebioğullarından Mustafa oğlu Mustafa ve bucağı ve mahallesi/köyü belirtilmemiş olan Batoğullarından Mehmet oğlu Mehmet'tir. Bunlara, babaları kendileri henüz doğmadan öldüğü için, muhtemelen şehit olduğu için, babalarının adının verildiğini tahmin ediyoruz.

D-Şehitlerin yaşlara göre dağılımı

Yaş	Sayı	Yaş	Sayı
17	1	30	8
20	1	31	10
22	4	32	9
23	11	33	2
24	10	35	7
25	9	36	2
26	11	37	1
27	1	38	2
28	9	39	1
29	6	41	1
Toplam	63	Toplam	43
Toplam: 106			
Bilinmeyen: 5			
Genel Toplam: 111			



Yukarıdaki tablo ve grafiğe göre Çanakkale’de şehit olan Dinarlıların yaş aralığı, 17 ile 41 arasında değişmektedir. Şehitlerin yaş aralığının 23-26 ve 28-35 arası yaşlarda yoğunlaştığı görülmektedir. Uç noktalarda yani 17-20 ve 39-41 yaş aralıklarında şehit sayısı oldukça azdır. Bu yaş aralığı içerisinde en çoktan en aza doğru sıralama şu şekildedir: 23, 26, 24, 31, 25, 28, 32, 30, 35, 29, 22 vd.

Yaş itibarıyla şehitler içerisinde 17 yaş ile en küçük yaşta olan Haydarlı bucağı Ocaklı köyünden Türkoğulları’ndan Abdullah oğlu Ali’dir⁸. En yaşlı şehit ise, 41 yaşında Haydarpaşa Hastanesi’nde tedavi altında iken vefat eden, bucağı ve köyü belirtilmeyen Mustafa oğlu Ahmet’tir⁹.

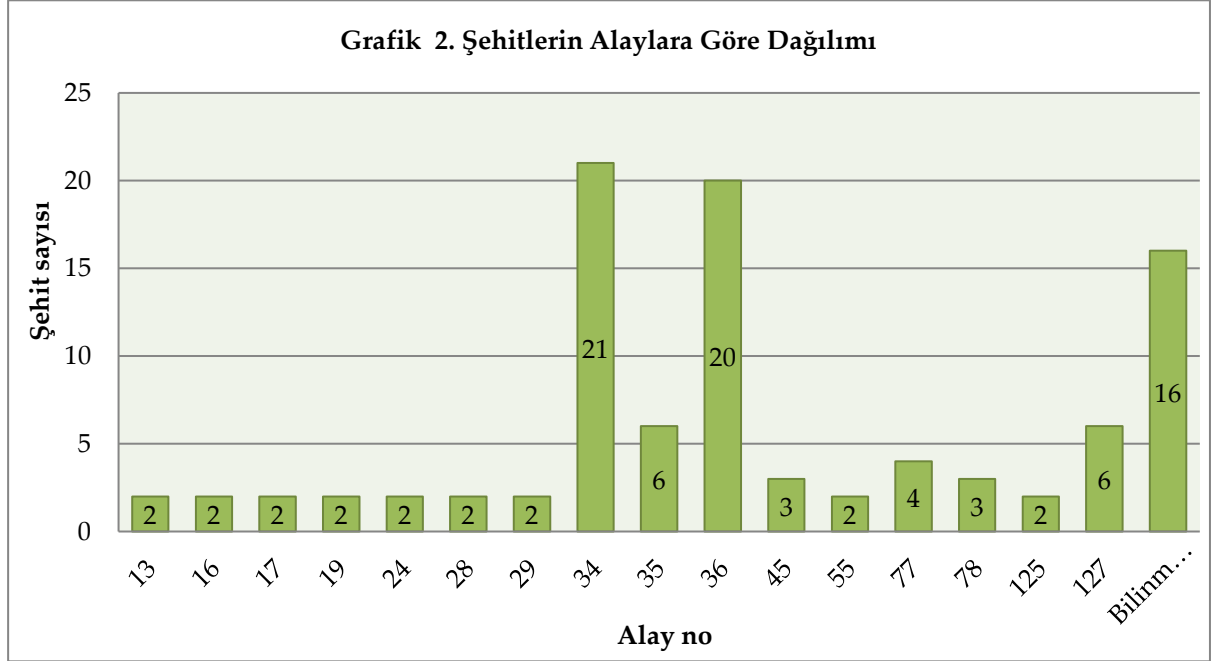
E-Şehitlerin alaylara göre dağılımı

Alay no	Şehit sayısı	Alay no	Şehit sayısı
5	1	34	21
8	1	35	6
9	1	36	20
10	1	39	1
11	1	45	3
13	2	48	1
14	1	55	2

⁸ Bkz., Ek Tablo, sıra no: 11.

⁹ Bkz., Ek Tablo, sıra no: 8.

16	2	58	1
17	2	59	1
19	2	73	1
20	1	77	4
24	2	78	3
28	2	79	1
29	2	125	2
32	1	127	6
<u>Toplam: 95</u>			
Bilinmeyen: 16			
Genel Toplam: 111			



Yukarıdaki tablo ve grafikte görüldüğü üzere hangi alaya ait olduğu belirtilen Dinarlı şehitler içerisinde en fazla şehit 34. ve 36. Alaylardan çıkmıştır. 21 ve 20 şehit sayısı ile bu alaylar diğerlerine göre oldukça fazla bir oranı ortaya koymaktadır. Sonra 6 şehit sayısı ile 35. ve 127. Alaylar sırayı almaktadır. Daha sonra da 77., 45. ve diğer alaylar sıralanmaktadır. Tabloda 1'er şehit sayısı ile belirtilen alaylar grafikte dikkate alınmamıştır.

F-Şehitlerin rütbe ve sınıflarına göre dağılımı

<u>Rütbe</u>	<u>Şehit Sayısı</u>
Çavuş	: 3
Onbaşı	: 7
Er	: 100

Bilinmeyen : 1

Toplam : **111**

Sınıf **Şehit Sayısı**

Piyade : 68

İstihkam : 2

Mak. Tüfek : 2

Topçu : 1

İtfaiye : 1

Bilinmeyen : 37

Toplam : **111**

Yukarıda da görüldüğü üzere rütbeleri belirtilenler içerisinde Dinarlı şehitlerin tamamına yakını er ve erbaşlardan oluşmaktadır. Şehitler içerisinde subay rütbeli asker bulunmamaktadır. Yine sınıfı belirtilenler içerisinde tamamına yakınının piyade sınıfına dahil olduğu görülmektedir. Bunun haricinde 2 adet İstihkam, 2 adet Makinalı Tüfek, 1 adet Topçu, 1 adet de İtfaiye sınıfına mensup şehit mevcuttur. Bunların hepsi de er rütbesinde askerlerdir. Yukarıda belirtilen çavuş ve onbaşı rütbesindeki erbaşların hepsi de Piyade sınıfına mensup askerlerdir.

G-Şehitlerin şehit düştükleri aylara göre sayısal dağılımı

1915 Senesi: **Şehit Sayısı**

Mayıs : 11

Haziran : 33

Temmuz : 10

Ağustos : 21

Eylül : 5

Ekim : 4

Kasım : 10

Aralık : 12

1916 Senesi:

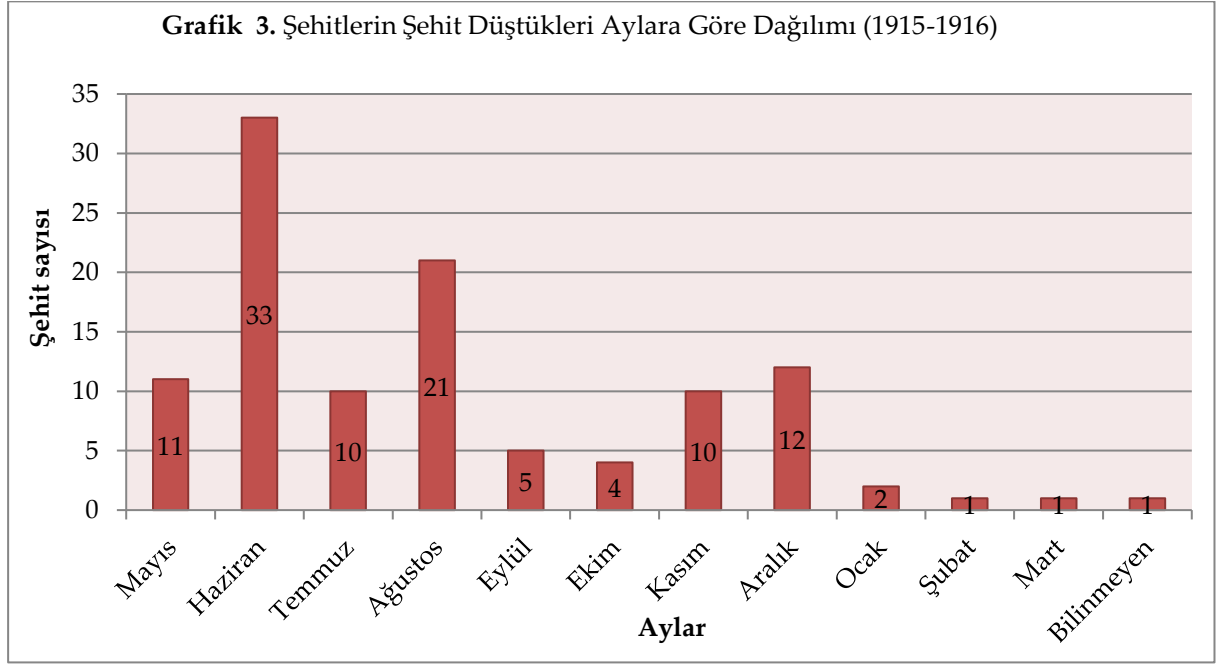
Ocak : 2

Şubat : 1

Mart : 1

Bilinmeyen : 1

Toplam : **111**



Dinarlı şehitlerin şehadet tarihlerine baktığımızda bunların tamamının kara muharebeleri sürecinde şehit oldukları anlaşılmaktadır. Bilhassa kara muharebelerinin en hararetli dönemini oluşturan Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında şehit sayısının fazlalığı dikkat çekmektedir.

Çanakkale’de şehit olan Dinarlıların şehadet tarihlerine baktığımızda bunlardan 3 tanesinin şehadetinin, savaşın fiilen bittiği tarihten¹⁰ sonraki tarihlere tekabül ettiği anlaşılmaktadır. Bunların yaralı ya da hasta olarak kaldırıldıkları çeşitli hastanelerde şehiden vefat ettikleri anlaşılmaktadır.

H-Şehitlerin şehâdet yerlerine göre dağılımı

1) Şehitlerin şehâdet mevkilerine göre dağılımı

<u>Mevki Adı</u>	<u>Şehit sayısı</u>
Alçıtepe	1
Anafartalar	13
Arıburnu	5
Cenup Grubu Sol Cenah	1
Çeşmealtı	2
Kanlıdere	4
Karaçalı	1
Kerevizdere	15
Kireçtepe	3
Kirte	3

¹⁰ İngilizlerin son olarak Seddülbahir’i tahliye tarihi olan 9 Ocak 1916 (Rumi: 27 Kanun-ı Evvel 1331) tarihi itibarıyla.

Merkeztepe	1
Mestantepe	2
Seddülbahir	13
Sığındere	2
Süngü Bayırı	3
Şibh Ceziresi Cenub Grub. Mıntıkası	1
Tekirdağ	1
Triyandafil Çiftliği	1
Yassitepe	1
Yeşilsirt	1
Yeşiltepe	3
Bilinmeyen	15

TOPLAM: 92

Yukarıdaki rakamlara bakıldığında cephe ve mevki itibarıyla en çok şehit Kerevizdere (15), Anafartalar (13) ve Seddülbahir (13)'de verilmiştir.

2) Yaralı ya da hasta olarak hastanelerde şehit olanlar

Hastane vefatlarının büyük bir kısmı yaralanmalardan kaynaklanmaktaydı. Kış şartlarının başladığı aylarda ise nakil sebebi olarak hastalıkların oranı artmıştır. Bu hastalıkların başında soğuk havadan kaynaklanan donma vakaları gelmekteydi (Erdemir, 2012: 58).

Cephede yaralanan askerlerin bir kısmı cephe dahilinde ya da gerisindeki seyyar hastanelerde bir kısmı da şehir merkezlerindeki hastanelerde tedavi altına alınmışlardır. Yaralıların tedavi süreci öncelikle siperlerde başlamıştır. Siperlerde yaralanan bir asker, evvela cephedeki sargı mahallerine, oralandan da ateşten korunaklı yerlerde kurulmuş tümenlerin seyyar hastanelerine nakledilmiştir. Yaralanan bir askere ilk müdahale çantasındaki **harp paketi** kullanılarak yapılmıştır. Yaralı asker eğer yürüyebilecek durumda ise kendi, yürüyemeyecek durumda ise sıhhiye erleri tarafından öncelikle siperlerin hemen gerisindeki **yaralı yuvalarına** getirilmiştir. Burada ilk müdahaleler yapıldıktan sonra yarası hafif olanlar, hafif yaralı toplanma yerlerine, ağır olanlar ise, **büyük sargı yerlerine** nakledilmişlerdir. Bunlardan tedavileri kısa süreli ve mümkün olanlar Gelibolu'daki hastanelere nakledilmiştir. Tedavisi cephe hattında mümkün olmayan ya da uzun sürecek yaralılar ise gerekli müdahaleler yapıldıktan sonra kafilerle yaralı aktarma merkezi olarak çalışan Ağadere bölgesindeki hastanelere veya savaş sonuna kadar kullanılacak Akbaş İskelesi'ndeki nakliyat hastanesine sevk edilmişlerdir. Yaralıların bir kısmı ise karayolu ile Uzunköprü'ye oradan da trenler ile gerideki hastanelere nakledilmiştir. Akbaş İskelesi'nde bekleyen yaralılar ise hasta nakline tahsis edilmiş vapurlarla veya yüklerini boşaltıp dönmekte olan diğer vapur, taka, mavna ve yelkenlilerle başta İstanbul olmak üzere memleket içindeki diğer hastanelere nakledilmiştir (Erdemir, 2012: 53-54).

Bu şekilde hastanelerde hayatlarını kaybeden Dinarlı şehitlerin kimlik bilgilerini de yine Askerlik şubesi kayıtlarından öğrenebilmekteyiz. Bu askerlerin şehiden vefat ettikleri hastanelerin adı ve sayıları aşağıda verilmiştir:

<u>Hastane adı</u>	<u>Şehit sayısı</u>
Ağadere’de 11. Fırka Seyyar. Hast.	2
Cenup Grubu Sevk Mecruhin Hast.	1
Çapa Mecruhin Hastanesi	1
Edirne Merkez Hastanesi	1
Erdek Menzil Hastanesi	1
11.Fırka Seyyar Hastanesi	1
Gümüşsuyu Hastanesi	2
Haydarpaşa Hastanesi	2
Hilâl-i Ahmer Hastanesi	2
Maltepe Hastanesi	1
Mekteb-i Harbiye Hastanesi	1
5. Ordu 1 Numaralı Menzil Hast	1
Şehit Muhtarbey Hastanesi	1
Tekirdağ Mecruhin Hastanesi	1
Zeynep Kamil Hastanesi	1
TOPLAM:	19

SONUÇ

Türk Milleti’nin kaderini belirleyen Çanakkale Muharebelerine Osmanlı Devleti’nin hemen hemen her coğrafyasından eli silah tutan genç-yaşlı, çoluk-çocuk pek çok insan iştirak etmiş, binlercesi de bu mücadelede hayatını kaybetmiştir. Karşısındaki üstün güce mukabil bütün imkansızlıklara rağmen verilen bu varlığını devam ettirme mücadelesi, dünyada eşi ve benzerine az rastlanan bir mücadele olarak Türk ve Dünya tarihinde mu’tena yerini almıştır.

Dinar da ülke genelinde olduğu gibi bu mücadelede cepheye gönderdiği kınalı kuzuları ile vatan savunmasında medâr-ı iftihâr bir tablo sergilemiştir. Yalnızca askerlik şubesi kanalıyla cepheye sevk edilenlerin kayıtlı olduğu istatistiklere istinaden Dinar’dan cepheye gönderilenlerden 111 kişinin şehadet şerbetini içtiği tespit edilmiştir. Bu rakam asgari bir rakam olup, herhangi bir yerde kaydı olmadan, gönüllü olarak cepheye koşan ve akıbetlerine dair elimizde herhangi bir belge bulunmayan askerlerin de mevcudiyeti dikkate alınırca gerçekte şehit sayısının çok daha fazla olacağı muhakkaktır.

Dinarlı şehitlerden sülale ismi ya da lakapları belirtilenler içerisinde Çanakkale’de birden fazla şehit veren toplam 3 sülale bulunmaktadır.

Dinarlı şehitler içerisinde en çok karşılaşılan isimler sırası üzere Mehmet, Mustafa, Hasan, İbrahim, ve Ahmet'tir. Babasıyla aynı ismi taşıyan ve dolayısıyla kendisi gibi babasının da şehit olduğu kuvvetle muhtemel 3 şehit tespit edilmiştir.

Çanakkale'de şehit olan Dinarlıların yaş aralığı, 17 ile 41 yaş arasında değişmektedir. 17-20 ve 39-41 arası yaşlardaki şehit sayısı çok az olmakla beraber 23-26 ve 28-35 yaşlar arasının kesafet teşkil ettiği görülmektedir.

Dinarlı şehitler içerisinde en fazla şehit, 21 şehit sayısı ile 34. Alaya aittir. Sonra sırayı, 20 şehit sayısı ile 36. Alay almaktadır. Daha sonra da 35., 127., 77., 45. ve diğer alaylar sıralanmaktadır.

Rütbeleri belirtilenler içerisinde Dinarlı şehitlerin tamamına yakını er ve erbaşlardan oluşmaktadır. Ayrıca sınıfı belirtilenler içerisinde tamamına yakınının piyade sınıfına dahil olduğu görülmektedir

Çanakkale Deniz Muharebelerinde şehit olan Dinarlı şehit tespit edilmemiştir. Dinarlı şehitlerin tamamının kara muharebelerinde şehit oldukları anlaşılmaktadır. Bilhassa, Kara Muharebelerinin en hararetli dönemini oluşturan Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında şehit sayısının fazlalığı dikkat çekmektedir.

Çanakkale'de şehit olan Dinarlıların şehadet tarihleri dikkate alındığında 3 tanesinin şehadetinin, savaşın fiilen bittiği tarihten sonraki tarihlere tekabül ettiği anlaşılmaktadır. Bunların şehadetinin cephede değil, yaralı ya da hasta olarak kaldırıldıkları çeşitli hastanelerde vefat şeklinde gerçekleştiği tespit edilmektedir.

Dinarlı şehitler içerisinde şehadet yeri belirtilenlerden 77 tanesi cephede hayatını kaybetmiştir. Bu cepheler içerisinde Kerevizdere, Anafartalar ve Seddülbahir en çok şehidin verildiği cephelerdir.

Yaralı olarak hastanelere kaldırılan ve buralarda şehit olanların miktarları ise 19 dur. Bu askerlerin bir kısmı cephe dahilinde ya da gerisindeki seyyar hastanelerde bir kısmı da şehir merkezlerindeki hastanelerde tedavi altına alınmalarına rağmen hayatlarını kaybetmişlerdir.

KAYNAKÇA

Altıntaş, A. (1997). *Belgelerle Çanakkale Savaşları*, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Ün. Atatürk ve Çanakkale Savaşlarını Araştırma Merkezi Yayınları.

Armaoğlu, F. (1992). *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, C. I. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Bayur, Y. H. (1991). *Türk İnkılabı Tarihi*, C. III, Kısım II. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Belen, F. (1964). *Birinci Cihan Harbinde Türk Harbi*. Ankara: Genelkurmay Basımevi.

Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi. (1993). V. Cilt, I. Kitap. Ankara: Genelkurmay Basımevi.

Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi. (1976). VIII. Cilt. Ankara: Genelkurmay Basımevi.

Erdemir, L. (2012). Çanakkale Savaşı Sırasında İstanbul Hastanelerinde İlk Sağlık Hizmetleri ve Şehitlerin Defni. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XVII (1), 51-73.

Eroğlu, H. (1982). *Türk İnkılâp Tarihi*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Köstüklü, N. (2001). Çanakkale’de Şehid Olan Uşaklılar Üzerine Bir İnceleme. *21. Yüzyılın Eşiğinde Uşak Sempozyumu*, C. I. İstanbul. ss. 285-307.

Köstüklü, N. (2003). Balkan Savaşlarından Millî Mücadele’ye Şehitler Üzerine Yapılacak Bilimsel Araştırmalarda Metod ve Kaynak Meselesine Dair Bazı Düşünceler, *9. Askerî Tarih Kongresi*. İstanbul. ss. 205-219.

Köstüklü, N. (2004). Çanakkale’de Şehit Olan Yalvaçlılar, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XX, (58), 299-322.

Şehitlerimiz, Osmanlı-Rus, Osmanlı-Yunan, Trablusgarb, Balkan, I. Dünya, İstiklal, Kore, Kıbrıs, İç Güvenlik. (1988). C. I. Ankara: Milli Savunma Bak. Yayınları.

Ek: Çanakkale'de Şehit Olan Dinarlılar'ın Listesi

Sıra No	Adı	Baba Adı	Lakabı	Doğ. Tarihi	İlçesi	Bucağı	Köyü	Şehadet Tarihi	Şehadet Yeri	Birliği					Sınıfı	Rütbesi	Yaşı
										K.ordu	Fırka	Alay	Tabur	Bölük			
1	Abdi	Mustafa		1301	Dinar	---	---	13.4.1331	11.Fırka Seyyar Hastanesi	-	-	34	2	3	-	Er	30
2	Abdullah	Halil	Odabaşoğlu	1292	Dinar	Dombayova	Dombay	27.8.1331	---	-	-	55	41	15	Piyade	Onbaşı	39
3	Abdullah	Halil İbrahim	Ceritoğulları	1306	Dinar	---	---	4.10.1331	Kanlıdere	4	-	-	4	4	İstihkam	Er	25
4	Ahmet	Mustafa		1301	Dinar	---	---	4.7.1331	Gümüşsuyu Hastanesi	1	-	5	1	2	Piyade	Er	30
5	Ahmet	Abdurrahman	Ahmetoğulları	1296	Dinar	---	---	28.5.1331	Mestantepe	4	-	34	1	1	Piyade	Er	35
6	Ahmet	Hasan	Karaahmetoğulları	1305	Dinar	---	---	5.9.1331	Süngü Bayırı	6	-	77	1	1	-	Er	26
7	Ahmet	Ali		1308	Dinar	---	---	12.6.1331	5. Ordu 1 Numaralı Menzil Hast.	4	-	34	2	2	Piyade	Er	23
8	Ahmet	Mustafa		1290	Dinar	---	---	4.7.1331	Haydarpaşa Hastanesi	5	-	55	4	3	Piyade	Er	41
9	Ahmet	Osman	Hancioğulları	1294	Dinar	---	---	24.3.1331	Kerevizdere	4	12	34	2	6	Piyade	Er	37
10	Ahmet	Salih		1308	Dinar	---	---	8.4.1331	Kerevizdere	4	-	34	2	1	Piyade	Er	23
11	Ali	Abdullah	Türkoğlu	1314	Dinar	Haydarlı	Ocaklı	28.5.1331	Anafartalar	-	-	-	-	-	-	Er	17
12	Ali	Mehmet		1303	Dinar	Merkez	Avdan	24.3.1331	Seddülbahir	4	-	36	2	11	Piyade	Çavuş	28
13	Ali	Mehmet	Kalaycıoğlu	1306	Dinar	Haydarlı	Alparslan	21.4.1331	Kirte	4	-	36	1	2	Piyade	Er	25
14	Ali	Musa		1300	Dinar	---	---	30.8.1331	Anafartalar	2	-	16	1	1	Piyade	Er	31
15	Ali	Musa	Salihioğlu ammizadesi	1303	Dinar	Haydarlı	Tatarlı	28.8.1331	---	3	8	24	3	12	-	Er	28
16	Ali Osman	Ahmet		1305	Dinar	---	---	22.3.1331	Yassitepe	5	-	34	2	3	Piyade	Er	26
17	Arif	Mehmet	Karavelioğulları	1307	Dinar	---	---	27.3.1331	Yassitepe	4	-	34	2	1	Piyade	Er	24
18	Bayram	Yusuf	Danacioğlu	1309	Dinar	---	---	22.3.1331	Şibh Ceziresi C. Gr. Mintikası	-	-	34	1	2	-	Er	22
19	Bekir	Durmuş	İrioğulları	1301	Dinar	---	---	12.4.1331	Seddülbahir	4	-	36	3	11	Piyade	Er	30
20	Bekir	Hacı Ali		1306	Dinar	Merkez	İncesu	11.3.1331	Sığındere	3	-	19	1	3	Piyade	Onbaşı	25
21	Feyzullah	Mümin		1309	Dinar	---	---	21.2.1331	Seddülbahir	1	-	127	1	4	Piyade	Er	22
22	Halil	Süleyman		1305	Dinar	---	---	22.3.1331	Kanlıdere	4	-	36	1	4	Piyade	Er	26
23	Halil	Himmet		1299	Dinar	---	---	30.3.1331	Maltepe Hastanesi	4	-	36	3	9	-	Er	32
24	Halil	Mehmet	Bozhaliloğlu	1308	Dinar	---	---	3.6.1331	---	-	-	-	-	-	-	Er	23
25	Hasan	Süleyman		1299	Dinar	Merkez	Dumanköy	3.9.1331	Anafartalar	2	-	17	2	8	Piyade	Er	32
26	Hasan	Veli		1295	Dinar	---	---	26.5.1331	Yeşilsirt	2	-	13	3	10	Piyade	Er	36
27	Hasan	Mehmet	Haciefendioğlu	1307	Dinar	---	---	28.5.1331	Kireçtepe	-	-	35	1	4	-	Er	24
28	Hasan	Mehmet		---	Dinar	---	---	23.5.1331	Kireçtepe	-	12	35	-	-	-	Er	---
29	Hasan	Mehmet	Dervişoğlu	1303	Dinar	Merkez	Dumanköy	19.9.1331	Seddülbahir	-	-	-	-	-	-	Er	28
30	Hasan	Cafer	Çil	1306	Dinar	---	---	9.10.1331	Kirte	-	-	58	1	4	-	Er	25
31	Hasan	Hüseyin İpekçi		1305	Dinar	Dombayova	Muratlı	6.3.1331	Anburnu	6	-	77	1	-	Piyade	Er	26
32	Hasan	Veli		1296	Dinar	---	---	22.9.1331	Şehit Muhtarbey Hastanesi	4	-	34	3	9	-	Er	35
33	Hasan Ali	Hüseyin	Gölcüoğulları	1299	Dinar	---	---	8.4.1331	Kerevizdere	4	-	34	2	8	Piyade	Er	32

Sıra No	Adı	Baba Adı	Lakabı	Doğ. Tarihi	İlçesi	Bucağı	Köyü	Şehadet Tarihi	Şehadet Yeri	Birliği					Sınıfı	Rütbesi	Yaşı
										Kırdın	Fırka	Alay	Tabur	Bölük			
34	Hüsam	Abdurrahman	Çomezogulları	1302	Dinar	Haydarlı	Kadılar	20.3.1331	Kanlıdere	4	-	36	1	1	Piyade	Er	29
35	Hüseyin	Hasan		---	Dinar	---	---	22.6.1331	Tekirdağ Mecruhin Hastanesi	4	-	35	2	4	Piyade	Er	---
36	Hüseyin	Mehmet	Arabacioğulları	1301	Dinar	---	---	23.10.1331	Kerevizdere	4	12	34	3	4	Piyade	Er	30
37	Hüseyin	Mehmet	Mucanoğlu	1302	Dinar	---	---	28.5.1331	Çeşmealtı	-	-	35	1	4	Piyade	Er	29
38	Hüseyin	Mustafa	Kösebekiroğulları	1293	Dinar	---	---	15.4.1331	Kerevizdere	4	12	36	2	8	Piyade	Er	38
39	Hüseyin	Mustafa	Kocaoğlu	1300	Dinar	Haydarlı	Yıprak	28.5.1331	Çeşmealtı	-	-	-	4	2	Piyade	Er	31
40	Hüseyin	Ali		1306	Dinar	Haydarlı	Tatarlı	22.3.1331	Yeşiltepe	4	-	36	-	3	Mak.Tüfek.	Er	25
41	Hüseyin	Hasan		---	Dinar	Dombayova	Muratlı	6.3.1331	Süngübayırı	-	-	77	1	3	-	Er	---
42	İbrahim	Osman		1305	Dinar	---	---	19.4.1331	Erdek Menzil Hastanesi	4	-	34	1	4	-	Er	26
43	İbrahim	Mustafa		1308	Dinar	Merkez	Bademli	6.10.1331	Alçitepe	4	-	20	1	2	Topçu	Er	23
44	İbrahim	İbrahim		1293	Dinar	Merkez	Karakuyu	27.9.1331	Mekteb-i Harbiye Hastanesi	-	26	78	2	1	-	Er	38
45	İbrahim	Hasan		1303	Dinar	---	---	30.4.1331	---	-	-	10	4	13	Piyade	Er	28
46	İbrahim	Ömer	Gedikoğlu	1302	Dinar	Merkez	Sütlaç	23.4.1331	Haydarpaşa Hastanesi	-	-	-	-	-	-	Er	29
47	İbrahim	Süleyman		1302	Dinar	---	---	28.7.1331	Anburnu	6	-	125	1	3	-	Er	29
48	İbrahim	Süleyman		1307	Dinar	---	---	8.4.1331	Kerevizdere	4	-	34	2	2	Piyade	Er	24
49	İbrahim	Hacı Mehmet		1306	Dinar	---	---	15.4.1331	Ağadere'de 11. Fırka Sey. Hast.	4	-	34	3	3	-	Er	25
50	İsa	Ali	Dervişoğlu	1309	Dinar	Dombayova	Kazanpınar	3.9.1331	Anafartalar	-	-	127	2	3	Piyade	Er	22
51	İsmail	Ali		1304	Dinar	---	---	15.4.1331	Anburnu	6	-	19	77	1	-	Er	27
52	İsmail	İbrahim		1301	Dinar	---	---	8.4.1331	Kerevizdere	4	-	34	2	1	Piyade	Er	30
53	İsmail	Ali	İsmailoğlu	1306	Dinar	Haydarlı	Tatarlı	28.5.1331	Anafartalar	-	-	-	-	-	-	Er	25
54	İsmail	Yakup		1300	Dinar	Dombayova	Karabedir	18.6.1331	Anafartalar	-	-	16	2	-	Piyade	Er	31

55	İsmail Hakkı	Derviş Ali		1307	Dinar	---	---	22.4.1331	Triyandafil Çiftliği	4	-	32	3	11	Piyade	Er	24
56	İzzet	Ali		1296	Dinar	---	---	25.5.1331	Karaçalı	-	-	13	-	4	Piyade	Er	35
57	Kamil	Mehmet	Ekberalioğulları	1303	Dinar	Merkez	Çapalı	28.9.1331	---	4	-	35	2	6	-	Er	28
58	Mahmut	Ahmet	Haciahmetoğlu	1300	Dinar	---	---	15.3.1331	Kerevizdere	-	-	-	-	-	Piyade	Er	31
59	Mahmut	İbrahim		1306	Dinar	Merkez	Kızıllı	10.3.1331	Seddülbahir	4	-	127	1	-	Piyade	Er	25
60	Mehmet	Hüseyin		1305	Dinar	Merkez	Yüksel	17.4.1331	Kerevizdere	4	-	36	1	1	Piyade	Er	26
61	Mehmet	Ali		1298	Dinar	Haydarlı	Alparslan	24.3.1331	Seddülbahir	4	-	36	3	12	Piyade	Er	33
62	Mehmet	Hüseyin	Alioğulları	1307	Dinar	---	---	24.3.1331	Kerevizdere	4	12	34	2	6	Piyade	Er	24
63	Mehmet	Veli		1308	Dinar	---	---	25.3.1331	Seddülbahir	4	-	127	1	4	Piyade	Er	23
64	Mehmet	Veli	Haciahmetoğlu	1308	Dinar	---	---	15.3.1331	Sığındere	-	-	-	-	-	-	Er	23
65	Mehmet	İbrahim	Tarişoğlu	1301	Dinar	---	---	30.4.1331	Merkeztepe	-	-	24	1	1	-	Er	30
66	Mehmet	Mustafa		1306	Dinar	Merkez	Yüksel	9.3.1331	Yeşiltepe (Kerevizdere'de)	4	-	36	1	2	-	Er	25

Sıra No	Adı	Baba Adı	Lakabı	Doğ. Tarihi	İlçesi	Bucağı	Köyü	Şehadet Tarihi	Şehadet Yeri	Birliği					Sınıfı	Rütbesi	Yaşı
										Kördü	Fırka	Alay	Teberr	Rölük			
67	Mehmet	Mustafa	Hacıbrahimogulları	1303	Dinar	---	---	5.9.1331	Hilal-i Ahmer Hastanesi	4	-	28	2	6	Piyade	Er	28
68	Mehmet	İbrahim		1303	Dinar	---	---	25.8.1331	Cenup Grubu Sevk Mecruhin Hast.	4	-	29	3	2	-	Er	28
69	Mehmet	Hüseyin		1296	Dinar	Merkez	Karakuyu	19.9.1331	---	6	-	78	2	6	-	Er	35
70	Mehmet	Hüsam		1299	Dinar	-	-	13.9.1331	---	5	-	45	2	6	Piyade	Er	32
71	Mehmet	Hasan		1305	Dinar	Merkez	Çapalı	18.7.1331	Süngübayırı	6	-	77	1	1	-	Er	26
72	Mehmet	Hasan		---	Dinar	Merkez	Karakuyu	30.9.1331	---	6	-	78	2	6	-	Er	---
73	Mehmet	Ali	Emiroğlu	1299	Dinar	---	---	24.3.1331	Seddülbahir	-	-	79	1	1	Piyade	Er	32
74	Mehmet	Mehmet	Batoğulları	1300	Dinar	---	---	22.3.1331	Kerevizdere	4	12	34	2	6	Piyade	Onbaşı	31
75	Mevlüt	Mustafa	İsaogulları	1308	Dinar	---	---	12.4.1331	Seddülbahir	4	-	36	3	10	Piyade	Er	23

76	Musa	İbrahim	1307	Dinar	---	---	23.3.1331	Kerevizdere	5	-	34	1	3	Piyade	Er	24	
77	Mustafa	Mehmet	---	Dinar	---	---	22.9.1331	Gümüşsuyu Hastanesi	-	-	28	1	4	-	-	---	
78	Mustafa	Himmet	Gedikoğlu	1302	Dinar	Merkez	Sütlaç	20.4.1331	Ağadere'de 11. Fırka Seyyar Hast	2	-	17	2	8	Piyade	Er	29
79	Mustafa	Hasan	Emirdağlıoğlu	1298	Dinar	Haydarlı	Bağcılar	19.6.1331	---	-	-	9	2	6	Piyade	Er	33
80	Mustafa	Hasan		1308	Dinar	Haydarlı	Kınık	1.5.1331	Anafartalar	2	-	11	3	9	Piyade	Er	23
81	Mustafa	Halil	Zivandaroğlu	1302	Dinar	---	---	11.8.1331	---	-	-	-	1	3	İstihkam	Er	29
82	Mustafa	Mehmet	Alivelioglu	1300	Dinar	---	---	28.5.1331	Anafartalar	-	-	-	-	-	Piyade	Er	31
83	Mustafa	Mustafa	Nebioğlu	1303	Dinar	Merkez	Avdan	19.9.1331	Anafartalar	-	-	59	2	2	-	Er	28
84	Mustafa	Mehmet		1296	Dinar	Dombayova	Akça	16.7.1331	Anburnu	6	-	125	1	1	-	Er	35
85	Mustafa	Osman		1300	Dinar	---	---	24.11.1331	Edirne Merkez Hastanesi	-	-	73	3	9	-	Er	31
86	Mustafa	Banço		1309	Dinar	Merkez	Dikici	23.2.1331	Seddülbahir	4	-	127	1	4	-	Onbaşı	22
87	Nazif	Mehmet		1299	Dinar	Dombayova	Akça	22.5.1331	Tekirdağ	4	-	36	1	2	Piyade	Çavuş	32
88	Osman	Halil		1300	Dinar	---	---	28.5.1331	Mestantepe	4	12	35	1	3	Piyade	Er	31
89	Osman	Halil	Köryusufogulları	1299	Dinar	Merkez	Çobansaray	24.3.1331	Kerevizdere	4	12	34	2	6	Piyade	Onbaşı	32
90	Osman	Hasan		1311	Dinar	Dombayova	Muratlı	17.12.1331	Zeynep Kamil Hastanesi	1	-	8	2	6	Piyade	Er	20
91	Osman	Mustafa		1308	Dinar	---	---	18.2.1331	Anburnu	2	-	14	3	12	-	Er	23
92	Osman	Mustafa		1300	Dinar	---	---	22.3.1331	Kanlıdere	4	-	36	1	4	Piyade	Er	31
93	Osman	Mustafa	Sığırgörenoğlu	1299	Dinar	Haydarlı	Akpınarlı	28.5.1331	Anafartalar	-	-	-	-	-	Piyade	Er	32
94	Ömer	Ahmet		1295	Dinar	Merkez	Sütlaç	22.5.1331	---	6	-	48	1	-	-	Er	36
95	Ömer	Mustafa		1305	Dinar	Dombayova	Afşar	6.8.1331	Anafartalar	4	-	36	2	6	Piyade	Onbaşı	26
96	Ömer	Osman	Hacıazizoğulları	1299	Dinar	---	---	24.3.1331	Seddülbahir	4	-	36	2	12	Piyade	Er	32
97	Ömer	Hasan	Göleoğulları	1296	Dinar	---	---	24.3.1331	Seddülbahir	4	-	36	2	12	Piyade	Er	35
98	Sadık	İbrahim		1308	Dinar	---	---	1.11.1331	Çapa Mecruh Hastanesi	5	-	45	1	1	İtfaiye	Er	23
99	Salih	İsmail		1307	Dinar	Haydarlı	Tatarlı	17.5.1331	Kirte	4	-	29	1	-	Piyade	Onbaşı	24

Sıra No	Adı	Baba Adı	Lakabı	Doğ. Tarihi	İlçesi	Bucağı	Köyü	Şehadet Tarihi	Şehadet Yeri	Birliği					Sınıfı	Rütbesi	Yaşı
										K.Ordin	Fırka	Alay	Tabur	Bölük			
100	Satılmış	Hasan		1307	Dinar	---	---	3.6.1331	Kireçtepe	1	-	39	1	1	Piyade	Er	24
101	Süleyman	Ali		1301	Dinar	---	---	18.9.1331	---	5	-	45	2	8	Piyade	Er	30
102	Süleyman	Mehmet		1308	Dinar	---	---	23.3.1331	Yeşiltepe	4	12	36	-	-	Mak.Tüfek	Er	23
103	Veli	Yusuf	Velioğlu	1305	Dinar	---	---	0.0.1331	---	-	-	-	-	-	Piyade	Er	26
104	Yahya	Davut	Zivandaroglu	1303	Dinar	Dombayova	Çayüstü	28.5.1331	Anafartalar	-	-	-	7	3	Piyade	Çavuş	28
105	Yahya	Osman	Taşvelioğulları	1301	Dinar	---	---	14.3.1331	Seddülbahir	4	-	36	3	12	Piyade	Er	30
106	Yahya	Ali		1305	Dinar	---	---	8.4.1331	Kerevizdere	4	-	34	2	2	Piyade	Er	26
107	Yakup	Mehmet	Nebioğulları	1296	Dinar	---	---	15.4.1331	Kerevizdere	4	12	36	2	8	Piyade	Er	35
108	Yusuf	Ali	Bağçevanoğlu	1307	Dinar	Haydarlı	Yıprak	2.6.1331	---	-	-	127	1	2	-	Er	24
109	Yusuf	Yakup	İbiloğlu	1305	Dinar	---	---	10.6.1331	Anafartalar	-	-	-	1	1	Piyade	Er	26
110	Yusuf	Ömer	Çakaloğulları	1300	Dinar	Merkez	Gençali	14.9.1331	Hilal-i Ahmer Hastanesi	14	12	34	3	4	-	Er	31
111	Yusuf	Mehmet	Gökhaliloğlu	1307	Dinar	---	---	9.5.1331	Cenup Grubu Sol Cenah	-	-	-	-	-	Piyade	Er	24